

המאיר לארץ

ניצוצי אור המאירים ומלהיבים לב האדם אל הש"ת מלוקט מהספה"ק 'אור לשמים' מאיש אלקים אספקלריא המאירה' הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא ז"ע

רבון העולמים ידעתי

יג] וינעם לי כל אשר תעשה עמדי, ולא יבלבלני שום ענין מעבודתך האמיתית.

כשרבינו כותב 'מעבודתך האמיתית', לכאורה כוונתו למה שחוזר וכותב בספרו כמה וכמה פעמים שמדת ההכנעה והענוה היא הדרך האמיתית בעבודת ה', לדוגמא ראה בפרשת תצוה (ד"ה עוד נ"ל רבוע): שמעתי מכבוד אדמו"ר מורנו הרב יעקב יצחק [מלובלין] זצלה"ה שאמר משם הרב הגדול מ' זושא זצלה"ה, שעיקר להיות שפל בעיניו, ובאם שתחזיק עצמך עוד יותר במדת קטנות אני ערב לו שלא יטעה ח"ו את עצמו, ובודאי זה דרך אמת ונכון לעבודת הש"ת".

ומעתה המתבונן במלים ספורות אלו 'וינעם לי כל אשר תעשה עמדי', יראה איך שבכמה מילים סיכם רבינו את כל ענין האמונה והענוה בהשקפה הנכונה. דהנה טבע האדם הוא שרוצה תמיד שיתמלא חפצו ורצונו, ולפעמים יש בני אדם שישקיעו זמן ועת בסגולות שונות, כגון, לומר 'רבון העולמים ידעתי כי הנני בידך לבד' פעמיים בכל יום, ללמוד ב'שער הבטחון' לרבינו בחיי, לשמוע שיעורים וסיפורים על השגחה פרטית, אך בתכלית ברצונם דבר אחד - להשיג את מבוקשם.

אך באמת אין יכולים לומר שדבר זה בא מצד הטוב ממש, וכעין מה שכותב רבינו (פר' בשלח): "כי טבע יצר לב האדם לנצח בכל ענינים, והמדה הזו צריך זיכרון לישב בדעתו, כי אם יהיה לאדם כל הדברים הנחמדים שבעולם, מה בצע לו ובמה נחשב הוא". והיינו מי אומר שכל מה שהאדם רוצה בעולם הוא טוב בשבילו, אמת שעלינו להתפלל אל ה' ולבקש ממנו את כל מה שאנו צריכים, אך מאן יימר שדבר זה שהאדם רוצה להשיג עכשיו הוא מה שהוא צריך באמת.

לא כן הוא דרך האמונה והענוה התמימה, אף שאמת היא שחזיון באמונה מביא ישועה, וכדברי רבינו לעיל 'ישועתי באה ועזרתי תגלה', אך בכל אופן ומקרה צריכים לדעת שכל מה שה' יתברך עושה עם האדם הוא רק לטובה, ולא רק לדעת אלא גם להרגיש בפנימיות הלב, עד שתתפשט נעימות ורוגע בכל נימי הנפש מהאופן בו הש"ת מתנהג עמנו, לטוב או למוטב, ולדעת שאם אין אנו מקבלים את מבוקשינו הרי שדבר זה טובה בעבורנו, ואם כן הרי 'מה טוב ומה נעים'.

כדברים אלו כתב רבינו (ריש פר' שלח): "דהנה אנו רואים שהטבע של האדם נמשך שימלא חפצו, אבל צריך לשער בעצמו, הלא הש"ת ב"ה דרכו להיטיב לכל הנבראים, ויותר ממה שהעגל רוצה לינק וכו' [פרה רוצה להניק] (פסחים קיב), ובודאי שיער בשכלו הפשוט כביכול שדבר זה יזיק לו ח"ו להאדם, ובשביל זה מונע החפץ מהאדם".

אכן מצינו בכמה מקומות בדברי רבינו שמגלה לנו איך אכן נוכל לפעול שהקב"ה ימלא את רצוננו ממש, אך אין לנו ללמדו כעוד סגולה איך להשיג מבוקשנו, שזו לא תצלה, שכפי שיבואר הענין נעשה דווקא כשהאדם מצדו מניח את עצמו ביד הקב"ה כחומר ביד היוצר, מתוך תכלית הענוה והשפלות שאין מגיע לו כלום באמת, וכמו שממשיך רבינו (שם): "והנה עיקר הדרך להעבדות הש"ת הוא במדת אין, כאשר הורגלנו לדבר תמיד מזה, הגם שדבר זה הוא קשה קצת בעיני האדם להחזיק עצמו לאפס ואין, אבל צריך להאמין שזה רצון האל יתברך שמו".

ואחר דיבורים אלו כותב רבינו: "ודרכו להיטיב תמיד ולמלאות כל התענוגים לבני אדם", וכוונת רבינו (כפי שמוכן מהמשך הדברים שם), שאדם כזה שמחזיק עצמו לאפס ואין, אכן הקב"ה ממלא לו את כל התענוגים שבעולם. וכפי שממשיך (שם): "כי בזה שאדם הולך במדת אין, אזי מעורר דוגמתו למעלה ומצא מין את מינו וניעור, ויוכל להמשיך שפע מבחינת אין", ומבאר שם (ראה דברי פנים) שאדם שהוא מתנהג במדת האין מותר לו להמשיך שפע לטובתו ולהנאתו.

ובהמשך הפרשה מבאר בהרחבה, הטעם מדוע דווקא המתנהג בענוה ושפלות ה' ממלא לו את כל משאלות לבו, והוא אכן כדי שלא יבלבלו שום ענין מהעבודה האמיתית, וזה לשון קדשו הבהיר (ד"ה ויתרו): "'והותירך ה' לטובה' (דברים ל, ט), ר"ל שיהיה יכולת ביד הצדיק להמשיך טובות וישועות לכל ישראל די והותר, ושיהא 'לטובה' - ר"ל שהגם שיהיה לכל אחד יותר מכל הצטרותו אף על פי כן יהיה לו לטובה, שלא יגבה לבו על ידי זה, ולא יהיה שום מניעה המבטלת עבודתו חלילה".

"ובזה יובן מאמר חז"ל (מו"ק כח, א) 'בני חיי

ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא', ואיתא כי 'אין' הוא מזל לישראל, ולכאורה יפלא, אם לא תלוי בזכותא מדוע יחסר ח"ו לשום אחד מישראל איזה דבר [הרי הקב"ה מצדו רוצה רק להיטיב כנ"ל, ובאם היה הכל לפי זכות האדם ניחא, שיש אדם שאין מגיע לו לפי מעשיו, אך אם ממילא אינו תלוי בזכות, מדוע הקב"ה אינו נותן לכל אחד בני חיי ומזוני בהרחבה], רק האמת הוא כי בשביל זה חסר לאדם לפעמים, למען לא יגבה לבו אם יהיה לו כל הצטרותו ולא יחסר שום דבר, או יתגבר בו איזה מדה אחרת לא טובה ח"ו, וזה גם כן הוא מחסדי ה' לטובת האדם". והרי לנו שרק מי שהוא דבוק במדת האין יכול להשיג את כל מבוקשו, שאינו צריך לדאוג שהשפע הנמשך לו למטה יבלבלו מעבודת ה', שמכיון שידוע שכל מה שיש לו הוא ממנו יתברך, הרי אינו מגיע לידי גאות והתרשלות בעבודת ה'.

אכן איש כזה כשמבקש דבר מה מהקב"ה אינו מבקשו בגלל שחושב שמגיע לו דבר פלוני או אלמוני, אלא מבקש מה' מתנת חנים גרידא, ואז מתקבל תפילתו, וכדברי רבינו בפר' ראה (ד"ה כי אם לפני): "וצריך האדם להיות אפס ואין בעיניו כדי לעורר ולהמשיך השפעתו ממדת אין, ועיקר שלא יהיה כוונתו בשביל עצמו ושראוי לזה השפע, רק יבקש מאת הש"ת מתנת חנם, אך אותם שכוונתם בשביל עצמם... אינו יכול לקבל השפעתו מבחינת אין".

אכן אין כוונת רבינו לומר שעצם התפילה על צרכי העולם הזה אינו ראוי כל כך, אדרבה בכמה מקומות כותב שמותר ואף צריך להתפלל על כך, ראה לדוגמא מש"כ בפר' וישלח (ד"ה בני רחל): "דהנה אנו אומרים (בתחנון לשני וחמישי, ומקורו בדניאל ט, יח) 'הטה אלקי אונך ושמע', ולכאורה תמוה, הלא גם משמי השמים שומע [ומדוע אנו מבקשים שהקב"ה יטה כביכול אזנו למטה]. אבל נראה לתרץ, כי התפילה שאדם מבקש נתפעל ונתקבל בעולמות העליונים, לכל העולמות מה שהוא צריך [שבתפילתו למטה, נפעל שהעולמות העליונים יקבלו שפע], וזה שאנו מבקשים שתפילתנו יתפעל ויתקבל גם בזה העולם, וזהו 'הטה אלקי אונך' [שתטה את השפע עד למטה]. וזה פירוש (תהלים לג, כב) 'הי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך' - שיהיו לנו חסדים כמו שאנו מבקשים מאתך הצטרות זה העולם" (וראה גם במדור 'ניצוצי אור פר' נח), אלא כוונת רבינו שדבר ביד על האדם להתפלל מתוך ענוה יתירה, וידיעה שהוא בידו של הקב"ה.

המדור מוקדש לזכות

הרב אברהם פנחס בן הינדל לאה שליט"א

ניצוצי אור

ופירוש דבריו כך הוא, כי יש לאדם ג' בחינות נפש רוח נשמה נגד ג' עולמות בריאה יצירה עשייה, והאדם הרוצה לתקן בחינות נר"ג שלו, **מקודם צריך לתקן שמעשיו יהיו זכים וברורים**, וכלי המעשה יהיו מאירים, שיהיו מקושרים ומיוחדים רק לעבודתו ית"ש, ועי"ז **נתקן בחינת נפש** שהוא בעשייה, ועי"ז **שהוא מתקן הדיבור שלו שלא ידבר כזב, ועיקר דיבורו יהיה בתורה**, ואפילו אם ידבר בענייני העולם יזכור לקשר הדיבורים למעלה, **על ידי זה נתקן בחינת רוח** שהוא ביצירה. **וצריך לקדש ולטהר מחשבותיו, ועל ידי זה יתוקן בחינת נשמה** שהוא בבריאה.

וזה פירוש שאמר הקב"ה לאברם: **לך לך** - מה שאתה מלוכלך, 'מארצך' - רומז לבחינת עשייה, 'ומולדתך' - רומז לבחינת יצירה, 'ומבית אביך' - רומז לבחינת נשמה, 'אל הארץ אשר אראך' - דהיינו שאמר הקב"ה לאברם **עי"ז שאתה מכיר ערכך ואתה מבין שמעשך עדיין אינם זכים וכל מגמותיך להאירם**, על ידי זה אביא אותך 'אל הארץ אשר אראך' - שרומז לבחינת אצילות שאינו מושג כלל, וכשאביא אותך לבחינה זו אז תזכה לתקן הכל, **ובדבר הזה שהיית מלוכלך, אותו הדבר יהא מצהיר ומאיר**.

זכות מילה בלבד ראויים ישראל לכל טוב ואברהם אבינו מתפלל עליהם שיתעלו

אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם אברם בשם ה' (יג, ד).

כי באמת הגם שאין למצוא זכות בישראל כי אם מצוה זו שמקיימים מצות מילה, גם כן הם ראויים לכל טוב, ומצות מילה הוא דוגמת מזבח (ראה זוהר ח"א צה).

וזה פירוש 'אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה' - הגם שאין להם זכות יותר כי אם מצוה זו, 'ויקרא שם אברם בשם ה' - אזי אברהם אבינו עליו השלום מתפלל עליהם שיתעלו ויאירו.

פרשת וירא

על האדם לקשר כל תענוגי העולם למעלה ויטע אשל בבאר שבע (כא, לג).

דרשו חז"ל (מדרש תהלים מזמור לז) אש"ל ר"ת אכילה שתיה לוויה. ונראה לפרש, כי האדם צריך לקדש עצמו במותו לו, וכל תענוגי הזמן [היינו עולם הזה שנקרא עולם הזמן] הם כלולים באכילה ושתיה. וזה פירוש דברי חז"ל אכילה שתיה [שהם תענוגי העולם], לוויה [הוא] לשון דביקות, לקשר ולדבק כל דבר למעלה בשרשו.

הגליון יוצא לאור על ידי

מכון 'המאיר לארץ'

להפצת תורת ה'אור לשמים' זי"ע

בתרומות והנצחות. לקבלת העלון, ולהערות והארות

פנה למכון: 053-3188564

או בדוא"ל: m0533188564@gmail.com

פרשת נח

מי שנותן צדקה גם בלי שצריך לרחמים מותר לו ליתן צדקה ולכוון בתפילה גם לצרכי עצמו

בא אתה וכל ביתך אל התיבה (ז, א).

'ביתך' רומז על נוקבא (ראה יומא ב, א), דהיינו אפילו כל הצטרפות שלך המרומז לבחינת נוקבא [שמורה על גשמיית], אתה ראוי לחשוב ב'תיבה' שבתפילה, מחמת 'שאותך ראיתי צדיק', וכמו שפירשו המפרשים על מאמר חז"ל (פסחים ה, ב) 'הנותן סלע לצדקה בשביל שיחיה בני, הרי זה צדיק גמור', שכוונתם היה על איש צדיק שבלא זה גם כן אוה ליתן צדקה ושאר מעשים טובים, ולפעמים כשצריך לרחמים הוא נותן צדקה בשביל שיחיו בניו או שאר הצטרפות, 'הרי זה צדיק גמור', מה שאין כן בשאר בני אדם שאינם אוהבים בלא זה מצות צדקה, רק כשרואה שצריך רחמים אז נותן צדקה, [שאיש כזה אינו צדיק גמור, ולעניינינו אולי הכוונה שמי שמכוון בתפילתו תמיד גם כשאינו צריך לאיזה הצטרפות, אז מותר לו לפעמים גם לחשוב בתיבות התפילה לצרכי עצמו, ועדיין נקרא צדיק גמור].

מי שהוא קר ומבוש בעיני עצמו הקב"ה שוכן בתוכו ומתלהב לעבודת ה'

וקור וחוה (ח, כב).

'קר' בגימטריא שיל"ן [כמנין שם] מצפ"ץ [שהוא שם] הוי"ה בחילוף א"ת ב"ש [מ-י-ז-ה-פ-י-ה], דהיינו מי ששפל בעיניו והוא מבוש בעיני עצמו, שוכן בו הוי"ה ב"ה, והוי"ה ב"ה נצפן בו, דהיינו כמו שהוא מצומצם בעיניו, כמו כן הוי"ה ב"ה במצפון לבבו.

וזה א"ת ב"ש - שאתה בוש ומבוש בעיני עצמו, אז הוי"ה ב"ה הוא גם כן במצפון [אולי כי 'מצפון' רומז לשם מצפ"ץ], ולזה הוא בחילוף א"ת ב"ש. וזה 'קר' [מין] שהוא קר בעיניו, [וחוה] - על ידי זה מתלהב עצמו לעבודתו ב"ה [שהרי הוי"ה יתברך נצפן בתוכו].

פרשת לך לך

על האדם לתקן כלי המעשה דיבוריו ומחשבותיו ועל ידי כך זוכה לתקן נר"ן - בזה שהאדם יודע בפחיתות ערכו זוכה לאצילות ושם נתקן הכל

ויאמר ה' אל אברם לך לך וכו' (יב, א).

ושמעתי מהרב המגיד המנוח זצללה"ה (לא ידוע בבירור למי כוונתו, נבקש ממי שמוצא מקור או הוכחה שיפנה אל המערכת) שפירש דבר זה, שאמר הקב"ה לאברם שעדיין אתה מלוכלך [מלשון לך לך] לפי ערך נשמתך, עד כאן דבריו הקדושים. והנה יש להבין, האם אברהם אבינו ע"ה לא ידע ערכו, הלא אמר (בראשית יח, כז) 'ואנכי עפר ואפר' [ומדוע יש צורך שה' יאמר לו זאת, הרי הוא עצמו חשב על עצמו כן].

פרשת חיי שרה

בזה שהאדם כורע לה' ממשך שפע מי"ג מידות של רחמים ומתנשאים נשמות הנדכאים לה'

...וזה פירוש ויקוד האיש (כד, כו), שבזה שאדם כורע ומשתחוה לה' ומוריד שיבולת הזקן, אזי מעורר דוגמתו למעלה ומוריד השפע מי"ג תיקונים [התלויים בזקן העליון כביכול], כאשר איתא במדרש על פסוק (תהלים קכא, ה) 'ה' צלך', כמו שהצל עושה דוגמת עשיות האדם, כמו כן כביכול [ה'] עושה דוגמת מה שהאדם עושה. ושמעתי מהרב מבארדיטשוב [את פירוש המשך הכתוב שם] 'על יד ימינך' - שכביכול עושה דוגמת עשיות האדם מה שהאדם עושה לטוב, וזהו 'על יד ימינך' [שרק בדברים שבקדושה שבצד ימין עושה הקב"ה כצל האדם], וזהו 'ויקוד האיש וישתחו לה' - בזה [שהאדם קד לה] מתנשאים נשמות נדכאים, ועי"ז כנ"ל מגביהים עצמם לה', ולשון נקיה הוא זה, ולכן כתיב 'וישתחו לה' [והכוונה שמתעלים לה' עי"ז הקידה] ודו"ק.

פרשת תולדות

התורה שבכתב ושבע"פ ניתנים ביד הצדיק לדרשם לטובת ישראל

ותתן את המטעמים ואת הלחם וכו' (כז, יז).

ויש להבין דהוה ליה למימר ברישא 'את הלחם', כי עיקר הסעודה נקרא על שם הלחם, כמו שכתוב (דניאל ה, א) 'עבד לחם רב (ראה רש"י להלן לא, נד). ונראה לתרץ דהנה השי"ת ב"ה נתן כח ביד הצדיקים שבדור לדרוש התורה כרצונם לטובת ישראל. וד' בחינות יש בתורה 'טעמים נקודות תגין אותיות' [והם מרמזים על בחינות כתר חכמה בינה ותפארת (ראה תקו"ז קה)], ו'תגין אותיות' הם נקראים תורה שבכתב, כי הם נכתבים, ו'טעמים נקודות' רומז על תורה שבעל פה, כי הם אין נכתבים רק הם נאמרים בעל פה, אף על פי שתורה שבעל פה הוא נחות דרגא נגד תורה שבכתב [ואם כן איך יתכן שדווקא טעמים ונקודות שמרמזים על עולמות גבוהים יותר מתגין ואותיות נאמרים בעל פה], אבל 'סוף מעשה במחשבה תחילה', ולזה טעמים נקודות רומז לתורה שבעל פה [שהיא בחינת 'סוף מעשה'].

וזה פירוש הכתוב 'ותתן את המטעמים' - רומז לתורה שבעל פה, 'ואת הלחם' - רומז לתורה שבכתב (ראה זוהר ח"ג רעא, א), 'ביד יעקב בנה' - ביד הצדיק שבדור, שידרוש התורה כרצונו לטובת בני ישראל וכנ"ל. נמצא שפיר מתורץ קושיא הנ"ל דכתיב 'מטעמים' ברישא, כי 'מטעמים' רומז על תורה שבעל פה, והם במחשבה תחילה [דהיינו במקורם העליון הם למעלה מתורה שבכתב כנ"ל ולכן הקדימם בפסוק].

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' יעקב

בן הרה"ח ר' יצחק דוד זינגער ז"ל
נלב"ע ט"ו חשוון תשכ"ו לפ"ק

הונצח עי"ז יוצ"ח

לעילוי נשמת

כ"ק מרן הגה"ק ר' מרדכי

בן הרה"ח ר' ישכר דוב מבעלזא זי"ע

אבדק"ק בילגורייא נלב"ע כ"ה חשוון תש"י לפ"ק

הונצח עי"ז מוקיר זכרו